

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2006 - 2010

Democraten 66

Etten-Leur

Kandidatenlijst 2006

1. Ron Dujardin
2. Piet Freijee
3. Erik Vissers
4. Jefta Bego
5. Robert Prins
6. Guido Buijs
7. Sylvia Sloos
8. Jeffrey Dujardin
9. Frans Vogels
10. Lilian Freijee- van der Heuvel

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding: Waarom kiezen voor D66 Etten-Leur?	4
2. Burger en bestuur	6
3. Milieu	7
4. Sociale Zaken en Welzijn	9
5. Onderwijs	11
6. Ruimtelijke Ordening	12
7. Openbare werken	14
8. Verkeer en Vervoer	16
9. Volkshuisvesting	17
10. Openbare orde en veiligheid	18
11. Sport en recreatie	19
12. Kunst en cultuur	19
13. Economie	21
14. Financiën	22
15. Namen en adressen	24

1. Inleiding: Waarom kiezen voor D66 Etten-Leur?

Waar staat D66 Etten-Leur voor?

Waar D66 voor staat hoeft bijna geen uitleg meer. Zonder vast te zitten aan richtlijnen, die najlen vanuit de historie, kiest D66 na gedegen afweging uit alle in redelijkheid aangedragen argumenten. D66 is niet gebonden aan stromingen uit het verleden. Beslissingen moeten binnen de diverse beleidsterreinen voor de burgers begrijpelijk zijn.

Openbaar bestuur moet altijd open, eerlijk en inzichtelijk en dus voor alle burgers begrijpelijk zijn.

Net als vele andere politieke partijen staat D66 voor veiligheid, goede scholing, het behouden van de koopkracht en een sociale verdeling van gemeentelijke voorzieningen.

Daarbij heeft D66 nog een aantal extra doelen voor ogen. D66 staat ook voor **transparantie** en het volgen van **correcte procedures**. Maar D66 is daar wel zeer consequent in, omdat D66 niet gebonden is aan welke belangengroepering dan ook. D66 handelt **pragmatisch** vanuit sociaal-liberale uitgangspunten en **in samenspraak met de burger!**

Hoe heeft D66 het gedaan de afgelopen periode en wat betekent dat voor de komende periode?

D66 heeft de afgelopen jaren laten zien dat het streven naar een bepaald doel gemakkelijker, goedkoper en vooral burger-vriendelijker kan.

D66 heeft bij het indienen van de jaarlijkse, evenals de meerjaren **begroting** laten zien dat het aantrekken van de broekriem, waarover iedereen het eens was, op een meer sociale manier bereikt kon worden. Daarbij was tevens het **vertrouwen in de toekomst** behouden gebleven en de druk op een juiste manier verdeeld. De economisch zwakkeren dienen op lokaal niveau gespaard te blijven, omdat er vanuit private instellingen en landelijke regelingen al een flink beroep op hun portemonnee gedaan wordt.

Bij de **Structuurvisie-Plus** heeft D66 aangegeven, dat de veiligheid en betaalbaarheid van onze gemeenschap beschermd moeten blijven door in te zetten op een **beperkte groei**. Een **veilig en leefbaar** Etten-Leur dient niet uit zijn voegen te groeien waardoor het niet meer op de huidige manier te besturen is.

Veel partijen denken veiligheid te bereiken met het weren en straffen van onbetamelijk gedrag. Wij vinden natuurlijk ook dat mensen die zich niet gedragen gestraft dienen te worden, maar willen eveneens kijken naar de oorzaak. Dit geldt op alle terreinen van veiligheid en handhaving. Door bijvoorbeeld meer ruimte en invulling te bieden aan het **jeugd en jongerenbeleid**, door **een betere ondersteuning van het wijk- en buurtbeheer**. Door het op tijd nemen van preventieve maatregelen zal het veel minder vaak komen tot repressieve maatregelen.

De leefbaarheid van Etten-Leur blijft ook bewaard als we **bepaalde gebieden in hun waarde** laten en niet gebruiken om meer industrie naar Etten-Leur te brengen. Veel partijen willen **meer** industrie om de werkgelegenheid te garanderen. **Meer** industrie is gelijk een vrijbrief voor **meer** woningen waardoor de werkgelegenheid uiteindelijk weer daalt en dus weer **meer** industrie naar Etten-Leur gehaald moet worden. Zo raak je in een vicieuze cirkel. Deze manier van denken dient te **stoppen** om Etten-Leur leefbaar te houden en het milieu te sparen voor de generaties na ons. **Misschien moet het de komende jaren maar even wat minder wat betreft de groei van Etten-Leur! D66 Etten-Leur is daarom ook voor een gecontroleerde beperkte groei van Etten-Leur.**

Voorts wil D66 Etten-Leur dat er **tijdig en serieus geluisterd** wordt naar de meningen van de inwoners. Vroegtijdig betrekken van inwoners en belanghebbenden bij grote, maar ook kleine plannen kan zorgen voor voldoende draagvlak voor noodzakelijk te nemen maatregelen. Luisteren en ook iets doen met de mening van de inwoners van Etten-Leur staat voor D66 Etten-Leur centraal.

Wanneer er een extra financieel offer van de burgers van Etten-Leur gevraagd moet worden, dienen zij eerst **geraadpleegd** te worden.

Om de inwoners meer mee te laten denken en te betrekken bij het bestuur, heeft D66 in september 2005 ook een initiatiefvoorstel ingediend om het houden van een **referendum** weer mogelijk te maken. Gelijktijdig heeft D66 het initiatief genomen om het mogelijk te maken om **in ieder stemlokaal** te kunnen stemmen, waardoor stemmen makkelijker gemaakt wordt.

D66 Etten-Leur vindt dat het **ambitieniveau van de gemeente omlaag moet**. In de afgelopen jaren is het ene na het andere project gestart waarvoor de burgers, zonder overleg, de rekening gepresenteerd krijgen. De volgende aanvragen liggen al weer klaar en D66 vindt dat alles **binnen de huidige budgetten** uitgevoerd moet worden. Desnoods wordt het nieuwe sociaal cultureel knooppunt maar **iets soberder en kleinschaliger** ingericht.

D66 Etten-Leur wil in samenwerking met andere partijen, **met iets meer visie maar vooral effectiever** en zonder onnodig hoge kosten voor de burgers een **leefbaar Etten-Leur handhaven**.

D66 Etten-Leur evengoed een plaatselijke politieke partij.

D66 Etten-Leur is ondanks de binding met D66 landelijk vooral een plaatselijke partij, met een plaatselijke politiek vanuit een **sociaal liberaal uitgangspunt**. D66 Etten-Leur staat zoals hier boven is aangegeven voor een open, eerlijke en heldere politiek, pragmatisch ingericht voor, maar vooral met de inwoners van Etten-Leur. Daarom leggen we via de Democrant al meer dan 10 jaar maandelijks verantwoording af van onze inzet in raad en commissies. Tevens **bezoeken wij regelmatig wijken en winkelcentra** om zoveel mogelijk in contact te komen met de burgers. Plaatselijke politiek lukt alleen maar **in samenspraak met de inwoners!** D66 kent daarom naast de landelijke D66 leden ook **plaatselijke leden**, inwoners die ons ondersteunen en ons werk waarderen, maar weinig betrokkenheid hebben met de landelijke politiek. Plaatselijke leden hebben volledig zeggenschap, mogen in het bestuur van de afdeling plaatsnemen en kunnen zich kandideren voor de gemeenteraadsverkiezingen. Hiermee is D66 Etten-Leur dus even plaatselijk als de bekende plaatselijke politieke partijen, maar wel met een sterk landelijk netwerk.

**D66 ETTEN-LEUR
MET EEN PRAGMATISCH, SOCIAAL
LIBERAAL HART !**

2. Burger en bestuur

D66 Etten-Leur staat voor **openheid, rechtvaardigheid, en een eerlijke democratie**. Een belangrijke voorwaarde voor een goed en open bestuur is het betrekken van de inwoners bij het bestuur van de gemeente. D66 Etten-Leur zal ook in de periode 2006-2010 streven naar een grotere betrokkenheid en meer invloed van de burgers op het bestuur van Etten-Leur. Ook zal D66 Etten-Leur strijden tegen de bureaucratie.

Referendum, inspraak en betrokkenheid van de inwoners.

D66 heeft eind 2005 een initiatiefvoorstel voor een raadgevend en raadplegend referendum ingediend. Dat is een belangrijke stap naar meer invloed van de inwoners op het bestuur. D66 Etten-Leur streeft ernaar om uiteindelijk te komen tot een correctief referendum.

D66 is ook voorstander van de gekozen burgemeester. Zodra de ambtsperiode van de huidige burgemeester afloopt, dient een nieuwe burgemeester door de inwoners gekozen te worden. Als dit wettelijk nog niet is geregeld dan biedt een burgemeestersreferendum de mogelijkheid om op voordracht van de raad uit twee, of meer geschikte kandidaten te kiezen.

Een ander belangrijk middel is **de inspraak**. D66 blijft voorstander van inspraak tijdens raads- en commissievergaderingen. Bij nieuwe bestemmingsplannen en/of aanpassing van bestemmingsplannen moeten nog voor de definitieve concepten gemaakt worden, deze aan de inwoners worden voorgelegd, zodat actief invloed uitgeoefend kan worden.

Het is noodzakelijk dat plannen en voorstellen van de gemeente in heldere taal geformuleerd worden, zodat een ieder kan begrijpen waar het over gaat.

Evaluatie van Beleidsmaatregelen moet een automatisme zijn, leidend tot eventuele noodzakelijke verbeteringen en altijd in samenspraak met de inwoners. Evaluatie moet ook naar de inwoners worden teruggekoppeld, inclusief de voorstellen voor verbetering.

D66 wil een **open vragenuurtje voor inwoners**, voorafgaand aan de raadsvergadering. In dat vragenuur kunnen vragen gesteld worden aan de fractievertegenwoordigers en/of suggesties gedaan worden voor verbetering van beleid. Het houden van een maandelijks politiek café, waar gesproken en gediscussieerd kan worden met leden van de raad, geniet de warme steun van D66. D66 Etten-Leur wil, dat de vergaderingen van raad en commissie, beter toegankelijk worden, maar staat ook open voor alternatieven, waarbij **burgerparticipatie** een betere kans krijgt dan in de afgelopen jaren.

Wijk- en buurtbeheer.

Wijk- en buurtbeheer moeten **een meer prominente rol** krijgen in Etten-Leur, om de betrokkenheid van de bewoners bij de verbetering van de eigen woon- en leefomgeving te vergroten. Om dit te bereiken dienen de wijkverenigingen over voldoende middelen te beschikken. Binnen het wijk- en buurtwerk moeten voldoende mogelijkheden zijn voor **sociale participatie** voor alle inwoners van de wijk. Besturen van een wijkvereniging/buurtbeheer moeten een afspiegeling van de wijk vormen en democratisch gekozen. Ook niet leden van wijkverenigingen moeten de gelegenheid krijgen hun mening te geven (bijvoorbeeld door wijk-enquêtes te houden). Er moeten heldere afspraken komen over de bevoegdheden van het buurtbeheer. In onze samenleving is extra aandacht nodig voor **respect en begrip** voor elkaar. Dit kan bereikt worden door extra aandacht hiervoor op scholen, maar ook door activiteiten in wijk en gemeente, gericht op **wederzijdse** integratie en het respecteren van **elkaars afkomst**, geloof, levensstijl, (on)volkomenheden en (on)mogelijkheden.

Communicatie

Communicatie met de burger dient verder versterkt te worden. Brieven dienen binnen de gestelde termijnen beantwoord te worden en de wijze van communicatie moet open en duidelijk zijn.

Procedures, planvorming, beleidstukken moeten **helder en in een voor ieder begrijpelijke taal** geschreven worden. Dit geldt ook voor informatiefolders, nieuwsberichten en de internetsite van de gemeente.

Formulieren en procedures voor het aanvragen van bouwvergunningen, uitkeringen etc. moeten **vereenvoudigd** worden. Daar waar voor meerdere aanvragen dezelfde gegevens nodig zijn, hoeven deze maar één keer aangeleverd te worden.

D66 is voorstander van een open discussie met de inwoners van Etten-Leur en vindt daarom, dat de gemeente en/of de raad een forum op de website van de gemeente moet openen.

Via een weblog zouden ook de wethouders meer moeten communiceren met de inwoners en belangenverenigingen in Etten-Leur. Ook open spreekuren of een koffie uurtje op vrijdagmiddag in een horecagelegenheid kan hieraan bijdragen

Raad

Het gemeentebestuur dient volgens D66 duidelijk, slagvaardig, fatsoenlijk, integer, toegankelijk, open en controleerbaar te zijn en moet in zijn voorbeeldfunctie voor de inwoners van Etten-Leur wet- en regelgeving (waaronder wettelijke beantwoordingstermijnen) naleven. Dit betekent dat:

- D66 is voor een **politiek samenhangend** en niet voor een zo breed mogelijk college van B&W, omdat dit de duidelijkheid, dualisme, levendigheid, probleemoplossend vermogen en slagvaardigheid van het politieke bestuur vergroot.
- D66 wil dat de raad aan het begin van de raadsperiode voor vier jaar een **raadsprogramma** met een raadsplanning en duidelijke, meetbare en afrekenbare doelstellingen (SMART= specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) moet vaststellen. Tenminste drie maal per jaar dient het college van B&W te rapporteren over de stand van zaken m.b.t. deze doelstellingen, zodat de raad de **doelmatigheid en doeltreffendheid** van het gemeentelijke beleid kan toetsen. Het raadsprogramma is dus leidend voor het collegeprogramma!
- Voorafgaande aan de **wethoudersverkiezing** dienen voorgedragen kandidaten in een raadshoorzitting duidelijk te maken waarom zij bij uitstek geschikt zijn, hoe zij de rol van burgers respectievelijk raad in het besluitvormingsproces zien en wat zij de komende vier jaren in ieder geval willen bereiken.
- D66 is van mening dat de controletaak van de raadsstukken vereist met de voor- en nadelen van onderzochte alternatieven, financiële gevolgen en -dekking, evenals de mate waarin van een eerdere beleidslijn wordt afgeweken en waarom daarvan wordt afgeweken.
- D66 is voor **terughoudendheid met externe beleidsadviezen** i.v.m. de kosten, kennisverlies en het schijnonafhankelijke karakter ervan.
- Indien doorgegaan wordt met commissievergaderingen moeten commissievoorzitters worden gekozen op basis van hun kwalitatieve eigenschappen en vanuit een meervoudige voordracht. Keuze op basis van hun politieke kleur staat haaks op het dualisme en komt doelmatig en doeltreffend vergaderen niet ten goede.
- D66 wil dat ook in een nieuwe vergaderopzet de mogelijkheid van het aanstellen van **burgerleden** blijft bestaan om expertise optimaal te kunnen gebruiken en nieuwe mensen voor te bereiden op een rol in de politiek.
- D66 is voorstander van het houden van **maatschappelijke stages**, daartoe zouden gemeenteraadsleden en wethouders gestimuleerd moeten worden om tenminste éénmaal per jaar op hun beleidsterrein een stage te lopen.

**D66 ETTEN-LEUR LUISTERT NAAR DE
INWONERS, DE HELE RAADSPERIODE
DOOR!**

3. Milieu

Duurzaamheid

Een goed milieu draagt bij aan een gezond leefmilieu. Bovendien is het onze verantwoordelijkheid om zorgvuldig met onze natuurlijke schatten om te gaan. Economie en ecologie moeten daarom in samenhang worden beoordeeld. **D66 richt zich op duurzaamheid.** Etten-Leur moet het gebruik van alternatieve en schone energie promoten en particuliere initiatieven daadkrachtig steunen.

Waterbesparende voorzieningen en duurzaam bouwen moeten blijvend gestimuleerd worden. Goed gedrag moet beloond worden door bijvoorbeeld subsidie in de vorm van korting op de grondprijs.

Schone lucht

Etten-Leur ligt in de regio met de meeste luchtvervuiling in West-Europa. Dit wordt ondermeer veroorzaakt door haar ligging tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen. De omliggende snelwegen veroorzaken ook luchtvervuiling door autobanden en uitlaatgassen. Hieraan kan de lokale overheid weinig doen. D66 vindt dat de lokale overheid wel beperkende maatregelen kan treffen om meer luchtvervuiling tegen te gaan. Daarom moeten bij uitgaven van **nieuwe bedrijventerreinen, milieuvriendelijke bedrijven voorrang krijgen** en vervuilende industrie geweerd worden.

Sinds **vliegveld Seppe** een verharde start -en landingsbaan heeft zijn er meer vliegbewegingen, ook boven de bebouwde kom van Etten-Leur. Dit brengt extra luchtvervuiling en geluidsoverlast met zich mee. D66 vindt daarom dat het aantal vliegbewegingen moet worden beperkt, zeker waar het de plezierluchtvaart betreft. Ook het aantal aanvliegroutes over de bebouwde kom van Etten-Leur moet worden beperkt. De gemeente kan daarop invloed uitoefenen, omdat zij ook aandeelhouder is.

De gemeente moet het bedrijfsleven stimuleren om haar werknemers meer op de fiets, of met openbaar vervoer naar het werk te laten komen. De gemeente moet daarbij het goede voorbeeld geven. Door aanleg en goed onderhoud van fietspaden kan het autogebruik beperkt worden.

Controle en handhaving

Controle op en handhaving van de milieuvergunningen blijven belangrijke peilers voor een goed lokaal milieubeleid. Het ingezette beleid moet dan ook voortgezet worden. Bedrijven die onder provinciaal toezicht vallen, moeten ook door de gemeente gecontroleerd worden en eventuele overschrijdingen moeten ter stond aan de provincie gemeld worden.

Ook controle op **geluidsoverlast** dient aan de hand van geactualiseerde geluidskaarten aangescherpt te worden.

Geluid en licht

Extra zorg moet besteed worden aan de toenemende **geluidsoverlast** van de A58. Indien nodig moeten aanvullende maatregelen genomen worden.

Evenementen zullen altijd tijdelijk voor meer geluid zorgen; toch kan naar mening van D66 in goed overleg de overlast in veel gevallen beperkt worden.

Lichtvervuiling door onder andere kassen in het buitengebied moet worden voorkomen. Ook met de verlichting in de gemeente kan zuiniger omgesprongen worden. Zo kan op de doorgaande wegen en op plaatsen die zich daartoe lenen, zonder de (sociale)veiligheid in gevaar te brengen, de verlichting 's nachts gehalveerd worden. Dit draagt bij aan een beter milieu en levert de gemeente ook geld op.

Milieueducatie

Milieueducatie, zowel op scholen als naar de inwoners door middel van voorlichting, moet gehandhaafd blijven en daar waar kan worden uitgebreid. Een **Milieu Educatief Centrum** kan daarbij een grote rol spelen. D66 blijft voorstander van het tot stand komen van zo'n centrum.

Scheiding van afval

Scheiding van afval blijft gehandhaafd en moet worden uitgebreid met inzameling van plastic en blik. Dit mag echter niet leiden tot hogere lasten maar moet uiteindelijk leiden tot minder kosten voor de burgers. Om zwerfafval tegen te gaan moeten de bewoners de gelegenheid krijgen tot het **éénmaal per jaar gratis aanbieden van groot huishoudelijk afval** (dit kan op basis van een evaluatie eventueel uitgebreid worden).

De veroorzakers van zwerfafval moeten worden opgespoord en fors beboet.

Ook dienen er langs fietspaden/voetpaden en in parken en plantsoenen voldoende afvalbakken geplaatst te worden. Deze dienen ook regelmatig geleegd te worden.

Het bestrijden en verwijderen van onkruid mag alleen op een milieuvriendelijke wijze geschieden.

**D66 ETTEN-LEUR VOOR EEN
SCHOON, GROEN EN LEEFBAAR
“DORP” !**

4. Sociale Zaken en Welzijn

Als sociaal liberale partij wil D66 Etten-Leur een rechtvaardig en ruimhartig minimabeleid. Zij die dat nodig hebben dienen een beroep te kunnen blijven doen op de uitkeringsmogelijkheden, waarbij het begeleiden naar werk een belangrijk oogmerk moet zijn.

Minimabeleid

Het minimabeleid dient van hoge kwaliteit te blijven. Continuering van het bestaande beleid, met extra aandacht voor sociale participatie en het creëren van voldoende randvoorwaarden om een ieder een eerlijke kans te geven op een goede toekomst. Extra maatregelen zoals het schoolfonds (tegenoetkoming in de schoolkosten voor minima) en een sterke schuldhulpverlening zijn peilers waar het sociaal beleid op gebouwd moet zijn. De mens staat hierbij centraal.

Inspraak en betrokkenheid van o.a. uitkeringsgerechtigden, gehandicapten en mensen die speciale zorg nodig hebben moet worden gewaarborgd. Hierbij valt te denken aan adviesrecht voor het Gehandicapten Platform, het Minima Platform en de Cliëntenraad van de sociale dienst.

De invoering van de **Wet Maatschappelijke Ondersteuning** moet vergezeld gaan van heldere regelgeving en goede voorlichting. Voorkomen dient te worden, dat inwoners tussen wal en schip gaan vallen. Voldoende evaluatiemomenten om beleid te kunnen bijstellen dienen gewaarborgd te worden. Er moet één loket komen voor informatieverstrekking, voorlichting, verwijzing, toewijzing en signalering op de terreinen van welzijn, wonen, zorg, diensten en inkomensafhankelijke ondersteuningsregelingen. Hoewel mantelzorg niet de basis van het beleid mag worden, moet de keuze voor mantelzorg niet gefrustreerd worden door onduidelijke en/of slechte regelgeving.

In het kader van welzijn, minima, sport, kunst en cultuur moet gedacht worden over een Etten-Leurs equivalent van de Breda Pas, zodat minima beter gebruik kunnen maken van de diverse regelingen en zich niet meer hoeven te schamen. De Breda Pas heeft een imago als kortingskaart waar mensen zich niet voor schamen!

Gehandicaptenbeleid

Mensen met een handicap moeten in Etten-Leur alle kans hebben om een “normaal” leven te leiden. Waar nodig zullen daarvoor voorzieningen aangebracht moeten worden. Blijvend is aandacht nodig voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen, winkelcentra en dienstencentra. Één en ander in goed overleg met bijvoorbeeld het Gehandicapten Platform. Concreet betekent dit het betrekken van het Gehandicapten Platform bij nieuw- en verbouwplannen. Maar ook de ambtenaren die bij de planvorming betrokken zijn moeten zich goed realiseren dat bereikbaarheid en toegankelijkheid voor alle burgers gewaarborgd moet zijn. Speciaal aangebrachte voorzieningen moeten regelmatig op het gebruik en wenselijkheid worden gecontroleerd. Ook de betrokkenheid van Welzijn in kader van sociale aspecten is hierbij noodzakelijk en dient verder gestimuleerd te worden. Burgerinitiatieven om bijzondere woonvormen mogelijk te maken moeten ondersteund worden.

Ouderenbeleid

Door de vergrijzing zal ook de komende jaren een extra inspanning geleverd moeten worden in kader van het **ouderenbeleid**. Er zullen voldoende **geschikte en betaalbare woningen** moeten zijn. Zij die zelfstandig willen wonen, moeten zonodig met de gewenste zorg, in de eigen woonomgeving kunnen blijven. Voldoende zorgcentra en voorzieningen zijn hierbij noodzakelijk evenals de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Instellingen als de thuiszorg moeten blijvend ondersteund worden. De Seniorenraad en de ouderenbonden evenals andere organisaties die zich met ouderenzorg bezighouden zijn hierbij een belangrijke gesprekspartner.

Ouderen moeten steeds meer betrokken worden en ondersteund worden bij bijvoorbeeld zorgprojecten en meer ingezet worden bij “eigen”vrijwilligersbeleid.

Jongerenbeleid

Jongerenbeleid blijft een extra punt van aandacht. In samenspraak met het jongerenplatform en de jeugd van Etten-Leur moeten voorwaarden geschapen worden voor voldoende uitgaans- en ontspanningmogelijkheden voor de jeugd (waarbij de verschillende leeftijdsgroepen aan hun trekken komen). D66 blijft voorstander van een **centraal jongerencentrum** met voldoende mogelijkheden voor activiteiten voor diverse doelgroepen. Voor jongeren moet er meer samengewerkt worden tussen scholen, politie, jongerenwerk, jeugdzorg, etc. Het afgeschafte overleg “jongerenintegratie in de woonomgeving” moet terug daar waar het hoort; op de werkvloer zonder beleidsmakers. Alleen op deze manier is het mogelijk preventief te werken ter voorkoming van problemen en om probleemgroepen integraal aan te pakken.

Zomeractiviteiten voor jeugd en jongeren moeten gehandhaafd blijven en daar waar mogelijk uitgebreid worden. Gekeken moet worden, of de zomersport activiteiten uitgebreid kunnen worden naar de winter. Het is bewezen dat er grote behoefte is aan deze activiteiten. Dit in samenwerking met sportverenigingen in het kader van breedtesport. Deze activiteiten kunnen deels uit sponsorgelden betaald worden.

Daar waar mogelijk en nodig moeten hangplekken in samenspraak met jongeren en omwonenden gecreëerd worden, zoals in centrum West.

Ook hier geldt, **versterken van het beleid voor en samen met de jongeren (o.a. het Jongeren Platform).**

Kinderopvang

Kinderopvang moet in voldoende mate worden aangeboden in Etten-Leur. De kwaliteit moet gecontroleerd worden. **Kinderopvang moet bereikbaar** blijven voor (alleenstaande) ouders met een uitkering, zodat hun kansen op terugkeer in het arbeidsproces zullen toenemen. Daar waar de gemeente de voorwaarden ter versterking van de kinderopvang kan scheppen, moet zij dit doen ter versterking van de kinderopvang. Waar mogelijk moeten kinderopvang en scholen in elkaars nabijheid, of in een gezamenlijk pand gehuisvest worden (brede school).

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid dient gestimuleerd te worden, door het aantrekken van **nieuwe banen** en het behoud van oude banen. Bedrijven met een hoog aantal werknemers dienen voorrang te krijgen bij vestiging in onze gemeente boven bedrijven die weinig banen creëren. Een uitzondering op die regel geldt voor innovatieve bedrijven die in potentie verder kunnen uitgroeien, of juist een sterke aanzuigende werking kunnen hebben op nieuwe bedrijven.

In samenwerking met het Centrum voor Werk Inkomen en andere betrokkenen, zal meer werk gemaakt moeten worden van de **terugkeer in het arbeidsproces van uitkeringsgerechtigden**. Sociale activering moet serieuzer aangepakt worden dan afgelopen jaren het geval was en geen projecten meer, maar op structurele basis.

Welzijn algemeen

Om welzijn in Etten-Leur goed aan te pakken is samenwerking noodzakelijk tussen de diverse instellingen. Deze instellingen moeten hiervoor de ruimte krijgen. De gemeente is als subsidiegever hiertoe in staat. Hiernaast kunnen lijnen alleen diepgaand uitgezet worden als het een meerjarig beleid wordt en geen hapsnap beleid van bijvoorbeeld één, of twee jaar. Een één loket functie blijft daarbij noodzakelijk.

Gezondheidszorg

D66 Etten-Leur vindt, dat er in Etten-Leur een polikliniek moet komen van het Amphia ziekenhuis, waar specialisten hun spreekuur houden, waar kleine handelingen verricht kunnen worden en ook foto's gemaakt kunnen worden. Bij voorkeur zou deze gekoppeld moeten worden aan de huisartsenpost en misschien ook met een EHBO post en ambulancepost moeten worden uitgebreid.

D66 ETTEN-LEUR, VOOR JONG EN OUD !

5. Onderwijs

Steeds meer taken op het gebied van onderwijs zijn de laatste jaren gedecentraliseerd naar de gemeente. Een krachtig en helder beleid is hier ook nodig.

Basisonderwijs

Het **Brede Schoolconcept** (scholen waarin naast onderwijs ook buitenschoolse opvang, kinderdagverblijven, maatschappelijke (wijk)functies etc. plaatsvinden) moet stapsgewijs in heel Etten-Leur worden ingevoerd. Met de regie bij de gemeente (automatisch gezag om te coördineren). Welzijn moet meer deelnemer worden. De buurt moet nadrukkelijk betrokken worden bij de verdere uitvoering van dit schooltype. De scholen in Etten-Leur dienen goed gehuisvest te zijn en moeten goed onderhouden worden. Samenwerking met de Woonstichting en schoolbesturen bij het beheer en nieuwbouw van scholen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het beheersen van de kosten op dit gebied.

Huisvesting van scholen moet steeds toekomstgericht zijn. Daar waar mogelijk moeten schoolgebouwen multifunctioneel te gebruiken zijn.

De directe omgeving van scholen moet veilig zijn, verkeer rond de scholen moet aan banden gelegd worden. Waar nodig dienen projecten voor klaar-overs gestimuleerd te worden.

Het openbaar onderwijs moet verder verzelfstandigd worden. Ouders dienen meer betrokken te worden bij het onderwijs, de gemeente kan dat in haar beleid stimuleren.

Voortgezet Onderwijs

Behoud en uitbreiding van scholen voor **voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs** moeten gestimuleerd worden. Zonodig moeten voorwaarden geschapen worden om het voortgezet onderwijs te behouden, te versterken en/of uit te breiden.

Ter voorkoming van schooluitval en problematische ontwikkelingen voor de harde kernjongeren moet er meer aandacht komen voor naschoolse opvang in samenwerking met onderwijs, jeugdzorg, etc.

Daar waar mogelijk moet de gemeente **leerlingprojecten** in bijvoorbeeld de bouw en straataanleg stimuleren. De gemeente kan daarbij ook het goede voorbeeld geven door bijvoorbeeld bepaalde onderhoudsprojecten via overeenkomsten met opleidingen door leerlingen te laten uitvoeren.

Algemeen

Schoolzwemmen moet blijvend aangeboden worden (ook bij een eventuele privatisering van het zwembad). Verder blijft **milieueducatie** van groot belang, zowel voor het basis- als voor het voortgezet onderwijs.

Extra aandacht is en blijft nodig om **voortijdig** schoolverlaten te voorkomen (**Time-Outprojecten**). Een sterke rol van de leerplichtambtenaar en goed overleg met scholen en jeugdinstaties zijn daarom nodig, om uitval van jongeren te voorkomen.

In en rond scholen moet meer aandacht gegeven worden aan alcohol- en drugspreventie.

D66 ETTEN-LEUR VOOR GOED ONDERWIJS!

6. Ruimtelijke Ordening

Ruimtelijke Ordening zal ook de komende vier jaar de nodige aandacht vragen. D66 Etten-Leur blijft zich sterk maken voor effectief en duurzaam gebruik van de bouwgrond in onze gemeente. Het planologisch beleid mag niet alleen bepaald worden door economische ontwikkelingen. Het buitengebied moet zoveel mogelijk beschermd worden tegen de oprukkende verstedelijking. D66 is voorstander van een **beperkte groei van Etten-Leur tot ongeveer 45.000 inwoners**. Grootschalige uitbreiding vindt D66 niet nodig.

Vroegtijdig betrekken van bewoners bij planvorming kan ertoe leiden, dat er veel minder schadeclaims worden ingediend en beroepsprocedures worden gevolgd. Daarbij moeten vooraf ingestelde **bestemmingsplannen** niet te pas en te onpas **aangepast** worden, waardoor mensen niet meer weten waar ze aan toe zijn. De gemeente dient met visie te regeren en kan niet na een paar jaar op een locatie, waar het niet verwacht wordt, een andere invulling geven dan de originele bestemming.

Woningbouw (zie hoofdstuk 9)

D66 Etten-Leur vindt, dat er meer ruimte moet zijn voor **betaalbare woningen voor jongeren en starters en mensen met een specifieke woon-zorgwens**.

Beperkte groei

D66 streeft naar een **gecontroleerde, beperkte groei van Etten-Leur** (eerder 45.000 dan 50.000 inwoners). Na Schoenmakershoek staat D66 geen grote uitbreidingswijken meer voor. D66 neemt het rapport “Etten-Leur in Meervoud” serieus als toekomstvisie.

Effectief grondgebruik binnen de huidige bebouwde kom moet plaatsvinden door kwalitatieve verdichting bij de in ontwikkeling zijnde nieuwbouwplannen en door inbreiding.

D66 blijft tegen de ontwikkeling van een bedrijventerrein ten zuiden van de A58. De opvang van nieuwe bedrijven kan vooralsnog plaatsvinden op de huidige bedrijventerreinen. Hiervoor is verdichting, meer creatief en effectief grondgebruik (denk daarbij aan magazijnen onder de grond en daarboven andere bedrijven) en beperking van leegstand noodzakelijk. De revitalisering moet ook leiden tot effectiever grondgebruik. Ook kan meer regionale samenwerking leiden tot efficiënter grondgebruik en evenwichtige economische groei.

Ruimtelijke visie

Parkeren bij nieuwbouwprojecten (zowel woningbouw als bedrijventerreinen) zou meer ondergronds moeten gebeuren. Ook dit levert ruimtewinst op en dient de leefbaarheid van wijken.

Wijken moeten gemengd van opzet zijn en blijven, **een gezonde mix biedt een sterkere sociale structuur**. Variatie van bouw en indeling van wijken levert ook een bijdrage aan de aantrekkelijkheid om in de wijk te wonen.

De komende vier jaar moet de achterstand in het actualiseren van de bestemmingsplannen ingelopen worden.

Binnen de wijken moet er **voldoende speelgelegenheid** gecreëerd worden voor de jeugd, ook voor jeugd met beperkingen moeten er speelmogelijkheden zijn.

Het buurtbeheer dient een belangrijke stem te krijgen in de ruimtelijke ordening van de wijk. Betrokkenheid bij nieuwbouw en renovatieprojecten moet in een vroegtijdig stadium zijn beslag krijgen.

Bij ontwikkeling van nieuwbouwwijken moeten er **prestatieafspraken** gemaakt worden met Woonstichting en projectontwikkelaars, waarbij bijgedragen wordt aan de leefbaarheid van de wijk en het creëren van de noodzakelijke wijkvoorzieningen.

Bedrijven die zich nog in woonwijken bevinden moeten gestimuleerd worden te verhuizen naar bedrijventerreinen. **Beperkte kleinschalige bedrijvigheid** aan huis (bijvoorbeeld eigen kantoor aan huis) moet voor startende ondernemers mogelijk zijn. De regelgeving hieromtrent moet helder zijn en bedrijven die overlast veroorzaken moeten tegengehouden worden. Ondernemingschap is goed voor de plaatselijke economie. Detailhandel vanuit woonhuizen is echter niet toegestaan.

Leefbaarheid

Groene parken en belangrijke groenstroken moeten behouden en zelfs versterkt worden (bijvoorbeeld **behoud van de voormalige kwekerij aan het Beatrixpark** als openbaar groengebied).

Daar waar dit ondersteund kan worden door sponsoring of particulier beheer moet dit gestimuleerd worden. In nieuwbouwwijken dient ook voldoende groen aangebracht te worden. Daar waar de gemeente gemeentebossen wil afstoten in het buitengebied, kan dit alleen als de functie en het openbare karakter wordt gehandhaafd. Projectontwikkeling is hier wat D66 betreft niet toegestaan, wel activiteiten ter versterking van de natuur en de recreatie.

Buitengebieden

Het buitengebied moet mooi en groen blijven, afbreuk van het originele karakter van het buitengebied moet worden voorkomen. Alle ontwikkelingen die kunnen bijdragen aan verrijking van de natuur moeten gestimuleerd worden. Voorbeelden zijn het aanleggen van een groenstrook met opgaand groen rond kassen en het natuurbeheer door agrariërs in combinatie met een verantwoorde bedrijfsvoering. De agrariërs moeten voldoende ruimte hebben om hun bedrijf te kunnen voeren en er moet mogelijkheid zijn voor aanvulling met recreatieve voorzieningen. Ook een totale omschakeling naar een recreatieve voorziening moet onder voorwaarden mogelijk gemaakt kunnen worden.

Het buitengebied van Etten-Leur is uniek en kwetsbaar. Door goede samenwerking tussen de agrarische sector en natuurbeheer kan het specifieke karakter behouden blijven en kan de natuur verder versterkt worden. Oneigenlijke activiteiten in het buitengebied moeten niet toegelaten worden. Lichtvervuiling moet zoveel mogelijk tegen gegaan worden.

Structuurvisie Leur

De **structuurvisie Etten-Leur Noord** dient de komende jaren zijn beslag te krijgen in een samenhangend plan, waarbij extra aandacht voor een goede verkeersafwikkeling en voldoende parkeerruimte. De ontwikkelingen in Leur moeten de leefbaarheid versterken en niet verzwakken. Obstakels, bedoeld om de verkeersveiligheid te bevorderen mogen anderzijds het winkelbezoek niet ontmoedigen. Één en ander moet snel, maar wel zorgvuldig plaatsvinden, waarbij alle partijen betrokken worden.

**D66 ETTEN-LEUR VOOR EEN
LEEFBARE EN VEILIGE
WOONOMGEVING !**

7. Openbare werken

Op het gebied van Openbare Werken is vooral een betrouwbare planning van werkzaamheden van belang. Een belangrijk uitgangspunt voor de periode 2006-2010 is het inlopen van de achterstanden in het onderhoud van wegen, fietspaden, voetpaden en openbaar gebied.

Onderhoud

Onderhoudswerkzaamheden moeten goed op elkaar afgestemd worden. Er dient **voldoende toezicht** op de werkzaamheden gehouden te worden. Schade door slechte planning of slecht werk van aannemers moet op hen verhaald worden. Beter toezicht leidt ook tot lagere kosten door efficiënter werk.

De **achterstand in het onderhoudsschema van wegen, voetpaden en fietspaden moet worden ingelopen**.

Voetpaden en fietspaden mogen daarbij niet op de tweede plaats komen. Er dient een concreet plan van aanpak geformuleerd te worden, waarbij heldere doelen staan om dit te bereiken. Onderhoud mag geen sluitpost van de begroting zijn.

D66 bepleit onderzoek naar de mogelijkheid van het aanleggen van speciale goten/kokers in nieuwbouwwijken en nieuwe bedrijventerreinen (en indien dit lukt bij renovatie en onderhoud ook in de oude wijken) waar doorheen de kabels voor nutsvoorzieningen getrokken kunnen worden. Het openbreken van wegen en trottoirs wordt hierdoor aanzienlijk beperkt hetgeen tot minder slijtage en dus ook minder kosten leidt. Op bepaalde plaatsen in de wijk, komen dan putten waardoor het eenvoudig is om kabels te trekken. Dit maakt het tevens eenvoudiger in te spelen op toekomstige ontwikkelingen (aanleggen van een glasvezelnet).

Openbaar groen en openbare ruimten

Goed onderhouden **openbaar groen** bevordert het tegengaan van de verpaupering. Waar struiken en bomen op plaatsen staan waar dit de veiligheid belemmert, moeten die op tijd gesnoeid of vervangen te worden.

Mogelijkheden van sponsoring (bijvoorbeeld op rotondes, openbare groenstroken en op de bedrijven terreinen etc.) moeten worden benut, evenals het laten bijhouden van openbaar groen door particulieren, daar waar openbaar groen aan tuinen, of eigen erven grenst. Verkoop van reststroken aan particulieren van gemeentegrond moet weer ingevoerd worden.

Het **ecologische berm- en slootbeheer** moet voortgezet worden. In het buitengebied dient dit in goed overleg met de agrarische ondernemers te gebeuren.

Ook de openbare ruimten moeten goed ingericht en onderhouden worden.

Openbare verlichting op de juiste plaats is een onderdeel van preventie tegen vandalisme en inbraak.

8. Verkeer en Vervoer

Bij de uitwerking van het GVVP (gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan) en het aanleggen van nieuwe verkeerstructuren in nieuwbouwwijken dienen **leefbaarheid, veiligheid en milieu voorop te staan**. Gestreefd moet worden om vrachtverkeer (op bestemmingsverkeer na) zoveel mogelijk uit de woonwijken te houden. Doorstroming is noodzakelijk, maar daarbij moeten woonwijken ontzien worden.

Verkeer en veiligheid

Bij werkzaamheden en evenementen moet er gezorgd worden voor een goede bewegwijzering. Ook is D66 voorstander van een bewegwijzeringsstelsel voor de wijken en bedrijventerreinen, zodat doorgaand verkeer op de juiste wijze kan worden geleid naar de plaats van bestemming. Ook de afsluiting van opengebroken wegen moet voldoende aandacht krijgen om ongelukken te voorkomen.

Doorgaand verkeer in Etten-Leur

Doorgaand autoverkeer moet zoveel mogelijk uit Etten-Leur geweerd worden.

Goede route bewegwijzering moet ervoor zorgen dat vrachtverkeer op de juiste wijze de plaats van bestemming (bedrijventerreinen) bereikt. Het invoeren van een wijkverwijzingssysteem moet onderzocht worden. De nieuwe ringstructuur moet zodanig duidelijk aangegeven worden, dat doorgaand verkeer door woonwijken tot een minimum beperkt wordt.

Fietsverkeer

Nieuwe **fietspaden dienen zoveel mogelijk vrij** aangelegd te worden. In wijken moet het fietsverkeer zoveel mogelijk voorrang hebben op snelverkeer. Ook moet de scheiding tussen fietspad en voetpad helder aangegeven worden en niet leiden tot misverstanden en gevaarlijke situaties, zoals op de Markt en het Stadhuisplein.

Het fietsgebruik moet blijvend gestimuleerd worden. Er moeten zoveel mogelijk vrij liggende fietspaden aangelegd worden (zeker bij de scholen). Bij voorkeur moeten fietsers bij oversteekplaatsen voorrang krijgen ten opzichte van het snelverkeer. Voldoende stallingsmogelijkheden voor fietsers en goed onderhoud van fietspaden is daarbij noodzakelijk.

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer moet gestimuleerd worden. **Het kleinschalig openbaar vervoer** (wijkbus) moet (tenzij de evaluatie anders uitwijst) verder uitgebouwd worden. De tarieven voor de wijkbus moeten laag blijven, waarbij eventueel gratis vervoer niet uitgesloten moet worden. Het aantal routes zal in de nabije toekomst vergroot moeten worden. Met name de toenemende vergrijzing vraagt in de komende jaren om extra aandacht voor openbaar vervoer binnen de gemeente. De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen voor het openbaar vervoer in samenspraak met de ondernemers moet verbeterd worden. Ook extra aandacht is nodig voor de bereikbaarheid van de scholen voor voortgezet onderwijs.

Parkeren

Betaald parkeren in en rond het centrum is voor een goede parkeerregulering noodzakelijk. De tarieven moeten wel **betaalbaar** blijven, waarbij D66 uitgaat van een lager tarief in de parkeergarage dan boven de grond.

De **parkeergarage** moet 24 uur per dag opengesteld worden. Om parkeren in de garage in de avonduren aantrekkelijk te maken, kan het avondtarief gehalveerd worden. Boven de grond moeten de uren voor betaald parkeren dan wel verlengd worden. Grotere parkeerterreinen dienen afgesloten te worden met een slagboom om het achteraf betalen mogelijk te maken. Dit beperkt ongewenst onbetaald parkeren en verlicht de werkdruk van de parkeercontroleurs. Om winkeland publiek naar de gewenste parkeervoorzieningen te leiden is een goed verwijzingsstelsel noodzakelijk.

Om ongewenste parkeerdruk in de wijken rond het centrum te voorkomen dient naast het creëren van voldoende parkeerplaatsen in het centrum, een vergunningstelsel ingevoerd te worden, waarbij de tarieven betaalbaar moeten blijven. Er moeten regelingen getroffen worden voor bezoek van de bewoners. Verder dient maatwerk geleverd te worden.

9. Volkshuisvesting

De komende jaren zal er veel gebouwd worden in Etten-Leur. Bij nieuwbouwplannen moet steeds rekening gehouden worden met de woningbehoefte in onze gemeente.

Extra aandacht blijft noodzakelijk voor betaalbare woningen zowel voor **senioren, jongeren als voor starters en mensen met een kleine beurs**. Dit geldt ook voor mensen met een **speciale woon-zorgwens!**

Bij nieuwbouwplannen moet dus ook een balans tussen vrije sector en sociale woningbouw gevonden worden. Een gezonde mix van woningbouw voor jongeren, ouderen, meer en minder draagkrachtigen en bijzondere doelgroepen zorgt voor een goede sociale opbouw van onze wijken. Dat moet behouden en versterkt worden.

Naast grondgebonden woningen moet er meer aandacht zijn voor appartementen, waarbij D66 hoogbouw tot vijf verdiepingen acceptabel vindt, mits passend in de omgeving.

Seniorenwoningen

Extra inzet om het **tekort aan seniorenwoningen terug te dringen** blijft noodzakelijk. De seniorenwoningen moeten voldoen aan het **seniorenlabel**. Om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen moeten woningen meer dan nu het geval is, **levensloopbestendig** gebouwd worden.

Seniorenwoningen moeten wel in de buurt van voorzieningen, maar ook gespreid over de gehele gemeente gebouwd worden. Het aantal gelijkvloerse woningen zal de komende jaren moeten toenemen.

Jongeren en studentenhuisvesting

Om tegenwicht aan de vergrijzing te geven, is het van belang **voldoende woningen te bouwen voor jongeren en starters**. Deze moeten vooral in de betaalbare sector gebouwd worden.

Juist in een vergrijzende gemeente is het van belang jongeren aan ons te binden door voldoende betaalbare woningen aan te kunnen bieden. Indien seniorenwoningen vrijvallen bij gebrek aan belangstelling van senioren kunnen deze woningen wellicht omgezet worden in woningen voor jongeren en/of starters.

Als de ontwikkelingen rond het ROC (Regionaal Onderwijs Centrum) doorzetten, is er extra aandacht nodig voor studentenhuisvesting.

Sociale Woningbouw

D66 Etten-Leur vindt dat er in de afgelopen periode te weinig **sociale woningbouw** is gepleegd. D66 Etten-Leur wil dan ook meer sociale woningbouw toepassen, zowel in nieuwbouw als in vervangende bouw. Ook in het centrum moet voldoende aandacht blijven voor het realiseren van sociale woningbouw. Om meer sociale woningbouw en woningen voor starters te kunnen realiseren is verdergaande **grondprijisdifferentiatie** noodzakelijk.

Om voor starters en mensen met een kleine beurs het bouwen van een eigen huis mogelijk te maken, zou de gemeente in samenwerking met de woningstichting grond tegen een aantrekkelijk tarief moeten verhuren waarop starters, jongeren en minder draagkrachtigen zelf een huis kunnen bouwen. Wel dienen daarbij strikte regels opgesteld te worden om verkoop van huizen met grote winsten tegen te gaan.

Bijzondere woonvormen

Initiatieven voor speciale woonvormen (bijvoorbeeld voor mensen met een speciale woon-zorg wens) moeten gestimuleerd en gesteund worden. Daar waar mogelijk moeten de voorwaarden geschapen worden. Belangrijk is daarbij de situering ten aanzien van voorzieningen in de gaten te houden.

Gemengde woonvormen (bijvoorbeeld voor jongeren en ouderen) moeten meer kans krijgen.

Doelgroepwoningen zouden zo gebouwd moeten worden, dat verschuiving van de ene naar de andere doelgroep afhankelijk van wensen en noodzaak mogelijk is.

Er moet in Etten-Leur ook een opvang komen voor daklozen en voorzieningen voor urgentieopvang.

10. Openbare orde en veiligheid

Integraal veiligheidsbeleid is en blijft een belangrijk thema in Etten-Leur. Etten-Leur moet een veilige woon- en werkgemeente zijn en blijven. Hiervoor is een extra inspanning nodig. Toezichthouders dienen voldoende bevoegdheden te hebben om op te kunnen treden. Preventie moet mede onderdeel van het veiligheidsbeleid zijn.

Toezi chthouders

D66 vindt dat er meer **toezichthouders** op straat moeten zijn. Naast de reguliere politieagent (die wat D66 betreft vaker te fiets en te voet de wijk in moet), zou het aantal bijzondere opsporingsbeambten (hondenwachters, parkeercontroleurs etc.) uitgebreid moeten worden. Etten-Leur wil graag een stedelijke uitstraling hebben, daar horen dan zeker ook stadswachten met voldoende bevoegdheid bij.

Preventie

Preventief optreden blijft het meest effectief bij het bestrijden van (kleine) criminaliteit en vandalisme. De politie moet dan ook zoveel mogelijk op straat te vinden zijn. Verder dient de samenwerking met particuliere beveiligingsinstanties geoptimaliseerd te worden.

Politie

Door de nieuwe indeling in politieregio's is de mogelijkheid van sturing op de politie verminderd. Toch is D66 van mening, dat de gemeenteraad voldoende stuu relementen moet gebruiken om de veiligheid te vergroten. Uitbreiding van het aantal **vrijwilligers** bij de politie om de inzet te verhogen, moet nagestreefd worden.

Brandweer

Uitbreiding van het brandweerkorps met een beroepskern is in de toekomst onafwendbaar om de veiligheid in onze gemeente te garanderen. De brandweer moet over voldoende adequaat materieel overeenkomstig de vereisten voor het nieuwe Etten-Leur beschikken.

Handhaving en toezicht

Handhaving van de regels en regelmatige controles op veiligheid, waarbij wordt samengewerkt met andere controlerende instanties, zoals afdeling milieu vinden wij belangrijk. Meer **toezicht op de drugshandel** in onze gemeente is helaas noodzakelijk. Het dealen bij scholen en jeugdcentra moet hard worden aangepakt. Gesignaleerde dealers dienen te kunnen rekenen op een aangescherpt **antidugsbeleid**.

Ter voorkoming van overlast en agressie stelt D66 voor een alcoholverbod in te stellen voor de openbare weg (behalve op de terrassen). Alcohol is vaak de katalysator bij diverse vormen van overlast.

Er moet een plan van aanpak komen voor preventieve en repressieve maatregelen tegen criminaliteit, bedreiging en diverse vormen van overlast. Dit plan moet jaarlijks geëvalueerd en zonodig bijgesteld worden, in overleg met alle betrokken instanties. De burgers moeten zo het idee krijgen dat zij weer op nummer één staan. Lik op stuk beleid is nodig bij groepen die de regels en wetgeving overtreden.

Duidelijkheid naar daders en slachtoffers is noodzakelijk!

Verkeersveiligheid

Meer aandacht voor **verkeersveiligheid** vereist ook controle op de naleving van de verkeersregels. Meer flitspalen op gevaarlijke wegen en geregelde snelheidscontroles bevorderen de veiligheid van mede weggebruikers. Samen met de scholen moet extra preventieve aandacht besteed worden aan het verkeersgedrag van de jongeren.

Veiligheid in woonomgeving

Zowel bij nieuwbouwplannen als bij herstructurering van oude wijken moet het **politiekeurmerk** gestimuleerd worden.

Er moet in samenspraak met o.a. buurtbeheer, Woonstichting Etten-Leur en Welzijn meer aandacht komen voor projecten zoals het schuttingproject, waarbij brandgangen en binnenterreinen veiliger gemaakt worden.

11. Sport en recreatie

Sport levert een belangrijke bijdrage aan de volksgezondheid, de individuele gezondheid, de sociale verdraagzaamheid en biedt alle kansen voor integratie van minderheden. Recreatieve mogelijkheden in Etten-Leur kunnen nog verbeterd worden. Initiatieven op dit gebied moeten dan ook ondersteund worden.

Sporthallen en zwembad.

Bij de uitwerkingen voor (particuliere)sporthallen in Schoenmakershoek en op het Trivium dient gewaarborgd te worden dat de Etten-Leurse verenigingen tegen een **betaalbaar tarief** gebruik kunnen maken van deze voorzieningen. Overleg met de gebruikers over de toekomst moet voorop staan. Ook bij **privatisering van het zwembad** moet er een waarborg komen voor de tariefstelling van het les- en schoolzwemmen evenals voor de uren die de watersportverenigingen nodig hebben in Etten-Leur. Bij de privatisering moet het personeel met gelijke rechten worden overgenomen.

D66 Etten-Leur vindt dat ook **de ijsbaan** (een ijshockeyveld die ook voor wedstrijd sport te gebruiken is) moet worden meegenomen bij de verdere planvorming.

Breedtesport

De **breedtesport** moet verder gestimuleerd worden voor betere gezondheid van de inwoners van Etten-Leur door meer te bewegen. Ook kan de breedtesport een bijdrage leveren aan integratie en sociale activering.

Sportverenigingen

D66 vindt dat het **vrijwilligerswerk** bij de sportverenigingen gestimuleerd en gesteund moet worden. Hiervoor is een verder gaande professionalisering van het vrijwilligerssteunpunt noodzakelijk. Regelmatig overleg met de sportverenigingen zal kunnen leiden tot een sportraad die de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd kan adviseren over sportaangelegenheden.

Recreatie

Recreatiemogelijkheden moeten verbeterd worden, vooral voor de eigen inwoners. Er moet meer werk gemaakt worden van het aanleggen en vaststellen van **fiets- en wandelroutes** in en rond Etten-Leur.

Kamperen bij de boer moet meer ruimte voor ontwikkeling krijgen. De gemeente kan hiervoor extra voorwaarden scheppen.

De mogelijkheden voor passieve recreatie rond de Westpolderplas moeten verder onderzocht worden. Initiatieven voor **recreatiemogelijkheden voor jongeren** moeten worden gestimuleerd en verder ontwikkeld.

Sport beschikbaar en bereikbaar houden voor alle inwoners van Etten-Leur.

12. Kunst en cultuur

Het behoud van monumenten in onze gemeente en het stimuleren van cultuur en kunst zijn voor D66 belangrijke uitgangspunten.

Beeldbepalende, overbodig geworden objecten of kunstzinnige uitingen moeten een herbestemming krijgen.

St. Frans en Doornbosch

St. Frans en Doornbosch moeten de ruimte hebben kunst en cultuur voor iedereen bereikbaar te maken. Ook andere verenigingen (zoals de Kunstkring) kunnen hierbij betrokken worden. Regionale samenwerking moet uit kostenoopt punt nader onderzocht worden. Laagdrempelige ruimten, financieel en fysiek, zijn van belang voor jong en oud om de diverse vormen van creativiteit en kunstbeoefening te kunnen uitvoeren.

Sociaal Cultureel Knooppunt

De discussie over het nieuwe sociaal culturele knooppunt (de nieuwbouw voor de Nobelaer, bibliotheek, St. Frans etc.) speelt zich af op de scheidslijn tussen de oude en nieuwe raadsperiode. D66 vindt het toch verstandig haar visie hierop in dit programma weer te geven, omdat de uitwerking pas in de nieuwe periode, of daarna zal plaatsvinden.

Het nieuwe sociaal cultureel knooppunt dient het culturele centrum van Etten-Leur te zijn, bereikbaar voor alle verenigingen en culturele instellingen. Er dienen voldoende waarborgen te zijn voor de diverse verenigingen om gebruik te kunnen maken van het nieuwe centrum. Dit centrum moet sober, maar wel degelijk zijn. De lasten voor het nieuwe gebouw moeten binnen de huidige financiële ruimte op te vangen zijn. Indien extra financiële middelen en daarmee dus een extra beroep op gemeenschapsgeld wordt gedaan kan dit voor D66 Etten-Leur **alleen nadat de inwoners bij de besluitvorming zijn betrokken** en in meerderheid achter de nieuwe plannen kunnen staan. Ook particuliere initiatieven alsmede een betere mix van sociaal/cultureel en commerciële functies moeten bekeken worden.

Expositieruimte

Er dient een goede **expositieruimte** te komen in het centrum van Etten-Leur, waar kunstenaars en verenigingen gebruik van kunnen maken. D66 is voorstander deze onder te brengen in het nieuwe sociaal educatief cultureel centrum.

Bibliotheek

D66 wil de **bibliotheek** zien uitgroeien tot het kenniscentrum van Etten-Leur. Samenwerking met de scholen (zowel basis- als voortgezet onderwijs) moet gestimuleerd worden. Daar waar de bibliotheek eigen inkomsten kan genereren, moet dit mogelijk gemaakt worden.

Het uitpunt moet behouden blijven, ook als dat een bijdrage van de gemeente vergt. Juist het uitpunt helpt cultuur en kunst, evenals recreatie te promoten.

13. Economie

Bedrijven en industrie

De bedrijventerreinen moeten effectief en duurzaam gebruikt worden. Bij keuzes van nieuwe bedrijven dient de werkgelegenheid van doorslaggevend belang te zijn. Voorkeur gaat ook uit naar bedrijven die personeel zoeken/werven waarvan het personeelsaanbod in ruime mate aanwezig is in Etten-Leur en directe omgeving.

Extra aandacht moet besteed worden aan het MKB (Midden en Klein Bedrijf). Daarbij is lokale en regionale samenwerking om het economische klimaat te verbeteren het uitgangspunt. Kosten en baten moeten wel steeds kritisch tegen elkaar worden afgewogen. Gestreefd moet worden naar een gedifferentieerd aanbod van bedrijven. Dit versterkt de werkgelegenheid en het economisch klimaat.

Traditioneel kent Nederland een fijnmazige detailhandelstructuur. Door een zogeheten **”een-loket”** functie kunnen de administratieve lasten beperkt worden.

D66 is voor verdergaande **beperking van de regelgeving**, zodat het bedrijfsleven, de agrarische sector en het MKB zich beter kunnen ontwikkelen. Onnodige regels moeten worden geschrapt, wat mogelijk ook tot vermindering van het aantal ambtenaren kan leiden. Vergunningen moeten helder zijn en de dienstverlening eenvoudig en consequent. Meerjarige vergunningen besparen geld en tijd.

Agrarische sector

Ook voor de agrarische sector geldt dat een beperking van de regelgeving voldoende waarborgen moet geven om economisch het hoofd boven water te houden. Omschakeling naar agrarische nevenactiviteiten voor stoppende agrariërs, of als aanvulling op de agrarische activiteiten moet mogelijk zijn. Ontwikkeling van toeristische activiteiten (mini camping) moet gestimuleerd worden. Door goede samenwerking en het geven van de juiste ruimte kan de economische ontwikkeling van de agrarische sector versterkt worden met behoud en versterking van de natuurwaarden.

Toerisme

Toerisme heeft nog volop groeikansen in Etten-Leur. Naast verdergaande samenwerking op regionaal gebied is versterking van plaatselijke activiteiten van groot belang. D66 wil dat Etten-Leur de voorwaarden schept tot verbetering en versterking van de toeristische sector (zie ook onder agrarische sector).

Maar ook de mogelijkheden binnen de bebouwde kom moeten beter benut en gepromoot worden, zoals de bestaande musea, de mogelijkheden die de Van Gogh Stichting en de Heemkundekring Etten-Leur bieden.

Voor extra uitgaven op het gebied van toerisme en recreatie kan de dekking gezocht worden in het instellen van **toeristenbelasting** waarbij D66 een tarief per nacht voorstaat, dat vergelijkbaar is met omliggende gemeenten.

Een te ontwikkelen “Horecabeleidsplan” moet een extra stimulans geven aan de ontwikkeling van de horeca in Etten-Leur. De terrassen mogen tot 24.00 uur open blijven behoudens de toegestane geluidsbelasting. Een gezellig en levendig centrum (Etten en in Leur) zal de horeca en detailhandel ten goede komen.

14. Financiën

Uiteraard dienen alle wensen voor de toekomst betaald te worden. Bij een aantal hoofdstukken heeft D66 al aangegeven hoe wensen gedekt kunnen worden. D66 vindt namelijk dat de ingezetenen niet steeds voor de ambitieuze projecten mogen opdraaien.

D66 blijft **beperking van de lasten** nastreven. Daar waar extra geld nodig is, zal ook duidelijk aangegeven moeten worden waar het geld aan besteed wordt. Uitgangspunt van het handelen van de gemeente en het gemeentebestuur moet steeds de aanwezig financiële ruimte zijn. Indien geen dekking, dan geen projecten.

Gemeentelijke belastingen/beperking uitgaven

De stijging van de rioolrechten, afvalstoffenheffing en de **OZB** (gemeentelijke lasten) mag het inflatiecijfer niet overstijgen. De rioolrechten en afvalstoffenheffing moeten kostendekkend zijn. Alleen in bijzondere gevallen en na raadpleging van de burgers kan een verhoging ingezet worden ter dekking van uitgaven.

Er moet gezocht worden naar **alternatieve inkomstenbronnen**, te denken valt aan het beperkt toelaten van reclamezuilen op bijvoorbeeld de bedrijventerreinen en **sponsoring** van de aankleding van openbare ruimten zoals pleinen en rotondes,abri's en bijvoorbeeld bloembakken in het centrum. Ook moet een actiever beleid gevoerd worden om subsidies van andere overheden te verwerven.

Voor sociale woningbouw kan het **verder doorvoeren van grondprijddifferentiatie** een dekkingsmiddel zijn. Meeropbrengsten kunnen dan voor, zelfs versnelde, sociale woningbouw worden ingezet. Dat kan dank zij de lagere grondprijzen.

Diensten door de gemeente geleverd moeten kostendekkend zijn. Belastingen zoals de hondenbelasting moeten de kosten die gemaakt moeten worden voor bijvoorbeeld honden uitlaatterreinen opbrengen.

Doelmatigheid

Doelmatigheid en kwaliteitszorg moeten leiden tot kostenbesparing. Verdere samenwerking in de regio op inkoopbeleid en een scherper aanbestedingsbeleid kan leiden tot extra kostenbeheersing. Toezicht op uit te voeren werkzaamheden van derden is noodzakelijk om efficiëntie in de hand te werken en onnodige werkzaamheden te voorkomen. Daar waar uitbesteden van diensten tot een aanzienlijke kostenbesparing leidt, moet dit ter hand genomen worden.

Steeds moet duidelijk gemaakt worden wat zaken en diensten de gemeenschap kost, waardoor ook een natuurlijk sturingsinstrument wordt verkregen.

Reserves

Gemeente Etten-Leur heeft in het recente verleden een beroep op haar financiële reserves moeten doen om de tekorten te dekken. Deze reserves moeten, op termijn, weer op een aanvaardbaar niveau gebracht worden. Dat betekent niet dat alle voordeeltjes direct terug moeten naar de reserves. De raad moet daar steeds een afweging in kunnen maken.

De **rekenrente** over de reserves moeten jaarlijks aan de marktsituatie aangepast worden en mogen daarom geen "stille reserves" worden.

Personeelsbeleid

De **ontwikkeling van het personeelsbeleid** moet scherp in de gaten gehouden worden. Goede dienstverlening moet het uitgangspunt zijn, maar er moet gewaakt worden dat er overbodig personeel in dienst van de gemeente wordt gehouden. Die afdelingen die te ruim in hun jasje zitten moeten worden afgeslankt. Uiteraard moet daarbij wel overleg met de medezeggenschap (Ondernemingsraad en Georganiseerd Overleg) gehouden worden en moeten maatregelen getroffen worden, zodat door om – en bijscholing personeel intern en extern kan worden herplaatst.

Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid moet gemoderniseerd worden. Subsidieverstrekking moet geen automatisme meer zijn, maar gekoppeld worden aan te leveren prestaties. Heldere regels moeten verenigingen en instanties helpen om correcte aanvragen in te kunnen dienen en om het gemeenschapsgeld controleerbaar in te zetten. Een goed evenwicht tussen subsidie en eigen bijdrage moet worden nagestreefd. Bij het vaststellen van subsidiebedragen in de begroting moet elk jaar een beperkt bedrag vrij blijven om in de loop van het jaar een incidentele aanvraag te kunnen honoreren. Meerjarige trajecten met een degelijk verantwoordingssysteem heeft onze voorkeur, dat schept duidelijkheid en beperkt de administratieve lasten. Uiteindelijk kan dit leiden tot lagere maar meer efficiënt ingezette subsidiegelden.

De gemeente moet meer werk maken van het aanvragen van subsidies bij provincie, rijk en Europese Unie. Nu loopt de gemeente te vaak subsidies mis, of maakt onvoldoende gebruik van mogelijkheden om bepaalde projecten (mee) te laten financieren. Een adequater beleid op dit gebied kan extra inkomsten opleveren en daarmee minder uitgaven voor de gemeente en dus een meer evenwichtige begroting.

Overige aandachtspunten

Projecten van regionale samenwerking dienen kritisch op kosten en baten gezien te worden. Projecten en samenwerkingsverbanden die veel kosten, niet verplicht zijn en weinig opleveren voor de gemeente Etten-Leur moeten worden beëindigd.

Voor diverse samenwerkingsverbanden moet een plafondhoogte voor de bijdrage worden vastgesteld om de kosten in de hand te houden.

Op representatiekosten en op projecten zoals de Rode Loper kan bezuinigd worden. Projecten die aan het bedrijfsleven zelf overgelaten kunnen worden, moeten niet meer financieel door de gemeente ondersteund worden.

Meer hergebruik van gebruikte materialen binnen de gemeente kan ook een besparing opleveren. Vervanging van materiaal (mits de veiligheid niet in geding komt) kan soms uitgesteld worden, wat ook tot besparing leidt.

Het beheer en/of eigendom van sommige gemeentelijke gebouwen kan doelmatiger ondergebracht worden bij de Woonstichting Etten-Leur. Te denken valt hierbij aan schoolgebouwen, wijkcentra en misschien ook wel het nieuwe knooppunt.

Tenslotte is D66 voorstander van een onafhankelijke regionale rekenkamer (aansluiting bij de al aanwezige samenwerking tussen gemeenten in de regio). Benchmarking (vergelijking van resultaten/uitgaven/inkomsten etc. van onze gemeente met andere gemeenten) moet een automatisme zijn, om sturing te geven aan een verantwoord financieel beleid.

**DUS VOOR EEN EERLIJKE,
BETAALBARE
EN ECHT PLAATSELIJKE POLITIEK
KIEST U VOOR
DEMOCRATEN 66 (D66)
ETTEN-LEUR!**

15. Namen en adressen

Raadslid 2002-2006: Ron Dujardin 076-5034654. **mobiël: 06-27437051**
(fractievoorzitter) Toernooiveld 14, 4873 DK Etten-Leur **E-mail :** ron.dujardin@wanadoo.nl
Burgerleden 2002-2006: Erik Vissers (Maatschappelijke Zorg) 076-5040103
Piet Freijee (Financiën) 076-5033793

Voorzitter : Jefta Bego 076-5033263
Secretaris : Sylvia Dujardin-Sloos 076-5034654
Penningmeester : Piet Freijee 076-5033793

Gironummer **D66 afdeling Etten-Leur** **6037432**
Postadres **D66 afdeling Etten-Leur** **Toernooiveld 14**
4873 DK Etten-Leur
fax: 084-7472700
E-mail : Etten.Leur@d66.nl

E-mail adressen: **Bestuur:** bestuur@d66etten-leur.nl
Fractie: fractie@d66etten-leur.nl
Home page: <http://www.d66etten-leur.nl>

DEMOCRATEN 66 (D66) ETTEN-LEUR!

EEN FRACTIE BETER!!!!!!!